رهنمای آموزشی BANFES.ai

کمپیوتر، برنامه‌نویسی، دیتا و هوش مصنوعی · هفته‌ی اول

رهنمای آموزشی مقدماتی

هفته‌ی اول

ساده بیاموزید · زیاد تمرین کنید · خود را بسنجید

موضوع‌ها	ویدیوها	مثال‌های حل‌شده	سوال‌های تمرینی
5	V6–V1	30	60

نسخه‌ی 1.0 · نوامبر 2026 · © BANFES.ai 2026. تمام حقوق محفوظ است.

پلان مطالعه‌ی هفته

روز	موضوع	ویدیو	وقت
1	کمپیوتر، وسایل دیجیتال و ورودی ← پردازش ← خروجی	V1, V6	1–2 ساعت
2	فایل، فولدر و حافظه	V2	1–2 ساعت
3	انترنت، جستجو و بررسی منابع	V3	1–2 ساعت
4	رمز، تأیید دومرحله‌ای و حریم خصوصی	V5	1–2 ساعت
5	فیشینگ: پیام و لینک جعلی	V4	1–2 ساعت
6	مرور نهایی مختلط + خواندن دوباره‌ی اشتباه‌ها	—	1–2 ساعت
7	امتحان آزمایشی مقدماتی	—	1–2 ساعت

I1 · کامپیوتر، وسایل دیجیتال و ورودی ← پردازش ← خروجی (V1, V6)

1. شروع ساده

یک دکان‌دار بازار را در نظر بگیرید. مشتری می‌گوید چه می‌خواهد (ورودی). دکان‌دار برنج را وزن و قیمت را حساب می‌کند (پردازش). خربطه را می‌دهد و مجموع را می‌گوید (خروجی). فروش را هم در کتابچه‌اش می‌نویسد تا فردا یادش بماند (ذخیره). کمپیوتر هم همین‌طور کار می‌کند: هر موبایل، لپ‌تاپ، ماشین‌حساب و اپ‌تی‌ام چیزی را می‌گیرد، روی آن کار می‌کند، چیزی را بیرون می‌دهد و می‌تواند آن را برای بعد نگه دارد.

2. کلمه‌های کلیدی

اصطلاح انگلیسی	اصطلاح دری	معنا
input	ورودی	معلوماتی که داخل کمپیوتر می‌شود (تایپ، لمس، گفتن).
process	پردازش	کاری که کمپیوتر روی معلومات انجام می‌دهد.
output	خروجی	نتیجه‌ای که کمپیوتر می‌دهد (صفحه، صدا، چاپ).
hardware	سخت‌افزار	بخش‌هایی که لمس می‌شوند: کیبورد، صفحه، بتری.
software	نرم‌افزار	برنامه‌ها و اپ‌ها: دستورهایی که به سخت‌افزار می‌گویند چه کند.
RAM	RAM (حافظه‌ی کاری)	حافظه‌ی کوتاه‌مدت کاری؛ با قطع برق خالی می‌شود.
storage	حافظه‌ی ذخیره (storage)	حافظه‌ی درازمدت برای فایل‌ها و اپ‌های ذخیره‌شده.

3. توضیح مرحله به مرحله

1. کمپیوتر هر وسیله‌ای است که با پیروی از دستورها (نرم‌افزار) با معلومات کار می‌کند.
2. ورودی را پیدا کنید: چه داخل می‌شود؟ کلید، لمس، کمره، مایکروفون، کارت، حسگر.
3. پردازش را پیدا کنید: چه بررسی، حساب یا تصمیم گرفته می‌شود؟
4. خروجی را پیدا کنید: چه بیرون می‌آید؟ صفحه، صدا، کاغذ چاپی، حرکت، پول.
5. بپرسید معلومات کجا نگه داشته می‌شود: هنگام کار در RAM، پس از ذخیره در حافظه‌ی ذخیره.
6. سخت‌افزار کار را انجام می‌دهد؛ نرم‌افزار می‌گوید چه کاری کند. هر دو لازم است.

4. مثال‌های حل‌شده

مثال 1 · آسان

مایکروفون ورودی است یا خروجی؟

حل:

1. صدا از راه آن داخل کمپیوتر می‌شود.
2. پس وسیله‌ی ورودی است.

مثال 2 · آسان

اپ ماشین‌حساب سخت‌افزار است یا نرم‌افزار؟

حل:

1. اپ را لمس کرده نمی‌توانید؛ مجموعه‌ی دستورهاست.
2. پس نرم‌افزار است.

مثال 3 · متوسط

ترازوی دیجیتال دکان 2,5 کیلو نشان می‌دهد. ورودی، پردازش و خروجی را نام ببرید.

حل:

1. ورودی: وزنی که روی حسگر فشار می‌آورد.
2. پردازش: چپ فشار را به عدد بدل می‌کند.
3. خروجی: عدد 2.5 روی صفحه.

مثال 4 · متوسط

چرا موبایل با 20 اپ باز کُند می‌شود؟

حل:

1. اپ‌های باز از RAM استفاده می‌کنند.
2. وقتی RAM تقریباً پر شود، موبایل باید کارها را مدام جابه‌جا کند و کند می‌شود.
3. بستن اپ RAM را آزاد می‌کند؛ پاک‌کردن عکس حافظه‌ی ذخیره را آزاد می‌کند، نه RAM را.

مثال 5 · سطح امتحان

ساعت مسجد اذان را خودکار بر اساس تاریخ و شهر پخش می‌کند. آیا سیستم کمپیوتری است؟ با ورودی/پردازش/خروجی توضیح دهید.

حل:

1. ورودی: تاریخ، وقت و تنظیم شهر.
2. پردازش: برنامه وقت نماز را حساب می‌کند.
3. خروجی: صدا در وقت درست.
4. هر سه را دارد، پس بلی، سیستم کمپیوتری است حتی بدون کیبورد.

مثال 6 · سطح امتحان

حمید 30 دقیقه تایپ می‌کند، Save را می‌زند، 10 دقیقه‌ی دیگر تایپ می‌کند، بعد برق می‌رود. چه ضایع می‌شود و چرا؟

حل:

1. 30 دقیقه‌ی اول در حافظه‌ی ذخیره ذخیره شد، پس می‌ماند.
2. 10 دقیقه‌ی آخر فقط در RAM بود.
3. RAM بدون برق خالی می‌شود، پس فقط همان 10 دقیقه ضایع می‌شود.

5. اشتباه‌های رایج

فکر غلط	فکر درست
«فقط کمپیوتر رومیزی با صفحه کمپیوتر است.»	موبایل، اپ‌تی‌ام، ترازوی هوشمند و چراغ ترافیک هم کمپیوترند: ورودی می‌گیرند، پردازش و خروجی می‌دهند.
«RAM و حافظه‌ی ذخیره یکی‌اند.»	RAM کوتاه‌مدت است و بی‌برق خالی می‌شود؛ حافظه‌ی ذخیره فایل‌های ذخیره‌شده را نگه می‌دارد.
«صفحه همیشه فقط خروجی است.»	صفحه‌ی لمسی هر دو است: لمسش می‌کنید (ورودی) و چیز نشان می‌دهد (خروجی).
«پاک‌کردن عکس موبایلم را سریع می‌کند.»	عکس حافظه‌ی ذخیره را می‌گیرد. کندی معمولاً از پر بودن RAM (اپ‌های باز زیاد) است.

6. روش فکر در امتحان

- سه خانه بکشید: داخل ← کار ← بیرون، و هر کلمه‌ی سوال را در یکی بگذارید.
- در سوال‌های «کند» به RAM فکر کنید؛ در سوال‌های «پر» یا «ذخیره‌شده» به حافظه‌ی ذخیره.
- آزمون لمس: لمس می‌شود؟ سخت‌افزار. برنامه است؟ نرم‌افزار.

7. تمرین

1 زنگ مکتب هر صبح ساعت 8 خودکار به صدا درمی‌آید. کدام بخش خروجی است؟

- **A** صدای زنگ
- **B** تنظیم وقت 8
- **C** برنامه‌ای که ساعت را بررسی می‌کند
- **D** برق

2 کدام مورد نرم‌افزار نیست؟

- **A** Windows
- **B** اپ موسیقی
- **C** مرورگر وب
- **D** کارت حافظه

3 پمپ تیل هنگام پر کردن لیتر و قیمت را نشان می‌دهد. پردازش کدام است؟

- **A** ضرب لیتر در قیمت هر لیتر
- **B** فشار دادن دسته‌ی نل
- **C** عددهای روی صفحه
- **D** مخزن تیل موتر

4 کدام وسیله هم ورودی و هم خروجی کار می‌کند؟

- **A** کمره‌ی کمپیوتر
- **B** پرنتر
- **C** دسته‌ی بازی با دکمه که لرزش هم دارد
- **D** پروجکتور

5 لپ‌تاپ سعدیه «Disk full» می‌گوید. چه کند؟

- **A** ویدیوهای کهنه را پاک یا منتقل کند تا حافظه‌ی ذخیره آزاد شود
- **B** مرورگر را ببندد تا RAM آزاد شود
- **C** روشنی صفحه را زیاد کند
- **D** کیبورد تازه بخرد

6 کدام جمله درست است؟

- **A** فایل‌های ذخیره‌شده با خاموش شدن کمپیوتر در حافظه‌ی ذخیره می‌مانند
- **B** RAM پس از خاموشی فایل نگه می‌دارد
- **C** نرم‌افزار بدون سخت‌افزار کار می‌کند
- **D** ماشین‌حساب پروسسر ندارد

7 اپ تکسی نزدیک‌ترین موتر را با موقعیت شما پیدا می‌کند. ورودی کدام است؟

- **A** موتر روی نقشه
- **B** مسافه‌ی حساب‌شده
- **C** رسیدن راننده
- **D** موقعیت GPS شما

8 مرتضی 12 اپ را می‌بندد و موبایلش سریع می‌شود. چرا؟

- **A** حافظه‌ی ذخیره خالی شد

B RAM آزاد شد
C باتری بزرگ‌تر شد
D صفحه روشن‌تر شد

8. خودسنجی

☐ می‌توانم ورودی، پردازش و خروجی را در هر وسیله پیدا کنم.

☐ می‌توانم سخت‌افزار را از نرم‌افزار جدا کنم.

☐ می‌توانم توضیح دهم با قطع برق چه ضایع می‌شود.

9. بیشتر بیاموزید

- ویدیوی BANFES را ببینید: V1, V6
- برای ویدیوهای بیشتر از معلم خود بپرسید.

I2 · فایل، فولدر و حافظه (V2)

1. شروع ساده

الماری خانه را تصور کنید. داخل آن دوسیه‌ها (فولدر) و داخل هر دوسیه ورق‌ها (فایل) هستند. دوسیه‌ی کوچک را داخل دوسیه‌ی بزرگ‌تر هم می‌شود گذاشت. خود الماری هارددیسک است. اگر ورقی را در سطل کثافات بیندازید، تا سطل خالی نشده می‌توانید آن را برگردانید. File Explorer دروازه‌ی این الماری است.

2. کلمه‌های کلیدی

اصطلاح انگلیسی	اصطلاح دری	معنا
file	فایل	یک چیز ذخیره‌شده: سند، عکس، آهنگ، برنامه.
folder	فولدر	ظرفی که فایل‌ها و فولدرهای دیگر را نگه می‌دارد.
extension	پسوند (extension)	حروف پس از آخرین نقطه که نوع فایل را نشان می‌دهد: .jpg، .mp3، .docx، .exe.
path	مسیر (path)	آدرس فایل: درایو > فولدر > فولدر > فایل.
parent folder	فولدر مادر	فولدری که مستقیم فایل یا فولدر را دارد.
Recycle Bin	Recycle Bin	جایی که فایل‌های پاک‌شده پیش از حذف دایمی می‌مانند.
File Explorer	File Explorer	برنامه‌ی ویندوز برای باز کردن و منظم کردن فایل‌ها.

3. توضیح مرحله به مرحله

1. هر فایل نام و پسوند دارد: name.extension.
2. آخرین پسوند نوع واقعی را تعیین می‌کند: photo.jpg.exe برنامه است.
3. فولدرها تودرتو می‌شوند: Courses > Week 1 > Day 1. مسیر را از چپ (بزرگ‌ترین) به راست (کوچک‌ترین) بخوانید.
4. انتقال یا پاک‌کردن فولدر بر همه‌ی محتوای آن اثر دارد.
5. فایل پاک‌شده از درایو خود کمپیوتر به Recycle Bin می‌رود؛ خالی‌کردن سطل آن را حذف می‌کند.
6. نام خوب روشن و قابل مرتب‌سازی است: 2026-11-22_Math_Notes.docx، Day01 تا Day10.

4. مثال‌های حل‌شده

مثال 1 · آسان

song.mp3 چه نوعی است؟

حل:

1. پسوند .mp3 است.
2. پس فایل صوتی است.

مثال 2 · آسان

در D: > School > Grade10 > Math > test.pdf فولدر مادر test.pdf کدام است؟

حل:

1. به چیزی که درست پیش از فایل است نگاه کنید.
2. Math است.

مثال 3 · متوسط

فولدرهای Day 1 تا Day 5 لازم است. به چه ترتیب بسازید؟ Courses > Week 2

حل:

1. Courses را بسازید و باز کنید.
2. Week 2 را داخل آن بسازید و باز کنید.
3. Day 1 تا Day 5 را داخل Week 2 بسازید.

مثال 4 · متوسط

چرا هنگام مرتب‌سازی به نام، «Day10» پیش از «Day2» می‌آید؟ چطور اصلاح شود؟

حل:

1. نام‌ها حرف به حرف مقایسه می‌شوند: «1» پیش از «2» است.
2. صفر پیشین بگذارید: Day02، Day10.
3. حالا Day02 اول می‌آید.

مثال 5 · سطح امتحان

فولدر Project دارد: Images (فولدر با 4 عکس)، report.docx، plan.xlsx. Images را پاک می‌کنید، بعد 1 عکس را از Recycle Bin برمی‌گردانید. حالا چند فایل داخل Project و فولدرهایش است؟

حل:

1. پیش: 4 + 2 = 6 فایل.
2. پاک‌کردن Images چهار عکس را می‌برد: 2 فایل می‌ماند.
3. برگرداندن 1 عکس: 2 + 1 = 3 فایل.

مثال 6 · سطح امتحان

مینا در واتس‌اپ «exam_results.pdf.exe» می‌گیرد. چیست و چه کند؟

حل:

1. آخرین پسوند exe. است، پس برنامه است، نه PDF.
2. برنامه می‌تواند نرم‌افزار مضر نصب کند.
3. نباید باز کند، پاکش کند و به فرستنده خبر دهد.

5. اشتباه‌های رایج

فکر غلط	فکر درست
«تغییر نام song.mp3 به song.jpg آن را عکس می‌سازد.»	تغییر نام فقط برچسب را عوض می‌کند؛ محتوا هنوز صداست و مانند عکس باز نمی‌شود.
«فایل پاک‌شده همیشه به Recycle Bin می‌رود.»	فایل پاک‌شده از فلش اکثراً نمی‌رود؛ خالی‌کردن سطل آن را دایمی پاک می‌کند.
«فولدر مادر اولین فولدر مسیر است.»	فولدر مادر همان است که درست پیش از فایل آمده.
«دو فایل در یک فولدر یک نام داشته می‌توانند.»	نام‌ها در یک فولدر باید یگانه باشند.

6. روش فکر در امتحان

- پیش از جواب، مسیر را مانند خانه‌های تودرتو رسم کنید.
- فقط آخرین پسوند را بخوانید.
- در سوال‌های شمارش جدول کوچک بسازید: پیش ← پس از هر کار.

7. تمرین

9 کدام فایل عکس است؟

A garden.mp3
B garden.png
C garden.docx
D garden.exe

10 مسیر: E: > Family > 2026 > Eid > photo1.jpg. فولدر مادر Eid کدام است؟

A Family
B 2026
C E:
D photo1.jpg

11 کدام نام‌ها به ترتیب درست مرتب می‌شوند؟

A Lesson1, Lesson2, Lesson11
B LessonOne, LessonTwo, LessonEleven
C L1, Lesson2, Les11
D Lesson01, Lesson02, Lesson11

12 Recycle Bin را خالی می‌کنید. فایل‌های آن چه می‌شوند؟

A به فولدرهای خود برمی‌گردند
B به دسکتاپ می‌روند
C به RAM می‌روند
D دایمی پاک می‌شوند

13 فایلی به نام invoice.docx.exe است. نوع واقعی آن چیست؟

A سند Word
B عکس
C آهنگ
D برنامه

14 فولدر A سه فایل دارد و فولدر B (داخل A) دو فایل. B را به دسکتاپ منتقل می‌کنید. چند فایل در A (و فولدرهایش) می‌ماند؟

A 5
B 2
C 3
D 0

15 کدام نام برای کارخانگی ذخیره‌شده در 3 دسمبر 2026 بهتر است؟

A homework new.docx
B aaa.docx
C 2026-12-03_Science_Homework.docx
D final final 2.docx

16 اگر فایلی را از فلش USB پاک کنید، احتمالاً کجا می‌رود؟

A همیشه به Recycle Bin

B به فولدر Downloads

C بدون رفتن به Recycle Bin حذف می‌شود

D به RAM

8. خودسنجی

- ☐ می‌توانم مسیر را بخوانم و فولدر مادر را پیدا کنم.
- ☐ می‌توانم نوع واقعی فایل را از آخرین پسوند بفهمم.
- ☐ می‌توانم پس از پاک‌کردن، انتقال و برگرداندن فایل‌ها را بشمارم.

9. بیشتر بیاموزید

- ویدیوی BANFES را ببینید: V2
- برای ویدیوهای بیشتر از معلم خود بپرسید.

I3 · انترنت، جستجو و بررسی منابع (V3)

1. شروع ساده

فرستادن یک بسته‌ی بزرگ از کابل به هرات با چند قطی کوچک مانند انترنت است. عکس به بسته‌های کوچک (packets) بریده می‌شود؛ هر بسته شاید از سرک دیگری برود؛ در آخر دوباره یکجا می‌شوند. مرورگر موتری است که می‌رانید، وب‌سایت دکانی است که می‌روید، و موتور جستجو نقشه‌ای است که می‌گوید کدام دکان‌ها هست. هر دکان راست‌گو نیست؛ پس باید ببینید معلومات را چه کسی، چه وقت نوشته و آیا دیگران تأییدش می‌کنند.

2. کلمه‌های کلیدی

اصطلاح انگلیسی	اصطلاح دری	معنا
internet	انترنت	شبکه‌ای از شبکه‌ها که دستگاه‌های جهان را وصل می‌کند.
packet	بسته (packet)	تکه‌ی کوچک معلومات که از انترنت فرستاده می‌شود.
browser	مرورگر (browser)	اپی که وب‌سایت باز می‌کند: Chrome، Firefox، Edge.
website	وب‌سایت	مجموعه‌ی صفحه‌ها در یک آدرس، مثل wikipedia.org.
search engine	موتور جستجو (search engine)	وب‌سایتی که صفحه‌های دیگر را پیدا می‌کند: Google، Bing.
keyword	کلمه‌ی کلیدی (keyword)	کلمه‌های مهمی که در جستجو تایپ می‌کنید.
source check	بررسی منبع	بپرسید: نویسنده کیست؟ چه وقت نوشته شده؟ آیا منابع معتبر دیگر تأیید می‌کنند؟

3. توضیح مرحله به مرحله

1. معلومات در بسته‌هایی سفر می‌کند که شاید از راه‌های مختلف بروند و دوباره یکجا شوند.
2. مرورگر صفحه باز می‌کند؛ موتور جستجو صفحه پیدا می‌کند؛ وب‌سایت جایی است که باز می‌کنید.
3. جستجوی خوب کلمه‌ی کلیدی دقیق + مکان + وقت + زبان دارد: «Herat weather tomorrow».
4. نتیجه‌های «Ad» یا «Sponsored» پولی‌اند، الزاماً بهترین نیستند.
5. هر منبع را بررسی کنید: نویسنده، تاریخ و تأیید مستقل. کاپی‌های یک پست تأیید نیست.
6. برای صرفه‌جویی انترنت موبایل: پخش خودکار ویدیو را خاموش و فایل بزرگ را با Wi-Fi دانلود کنید.

4. مثال‌های حل‌شده

مثال 1 · آسان

Chrome مرورگر است یا موتور جستجو؟

حل:

1. Chrome اپی است که صفحه باز می‌کند.
2. پس مرورگر است. Google Search موتور جستجوی داخل آن است.

مثال 2 · آسان

جستجوی «price» را بهتر کنید.

حل:

1. چه، کجا و چه وقت را اضافه کنید.
2. بهتر: «flour price Kabul November 2026».

مثال 3 · متوسط

پیامی به 6 بسته تقسیم شده؛ بسته‌ی 4 گم می‌شود. چه می‌شود؟

حل:

1. گیرنده می‌فهمد 4 گم است.
2. دوباره بسته‌ی 4 را می‌خواهد.
3. وقتی هر 6 رسید، پیام ساخته می‌شود.

مثال 4 · متوسط

مقاله‌ای نویسنده‌ی معلوم دارد ولی تاریخش 2018 است و درباره‌ی فیس امتحان امسال. معتبر است؟

حل:

1. بررسی نویسنده: پاس.
2. بررسی تاریخ: ناکام؛ فیس هر سال تغییر می‌کند.
3. منبع رسمی تازه پیدا کنید.

مثال 5 · سطح امتحان

چهار وب‌سایت می‌گویند رخصتی تازه اعلان شد. هر چهار یک پست فیسبوک بی‌نام را کاپی کرده‌اند. چند تأیید مستقل وجود دارد؟

حل:

1. همه از یک منبع آمده‌اند.
2. آن منبع نام ندارد.
3. پس 0 تأیید مستقل است.

مثال 6 · سطح امتحان

این جستجوها را برای «نتایج کانکور 2026 به دری» از بهترین تا بدترین ترتیب دهید: ' (a)نتایج کانکور 'results' (b) 'exam' (c) '1405'.

حل:

1. (b) موضوع، سال و زبان دارد.
2. (a) و (c) هر دو مبهم‌اند؛ «results» کمی نزدیک‌تر است.
3. ترتیب: b، a، c.

5. اشتباه‌های رایج

فکر غلط	فکر درست
«اولین نتیجه معتبرترین است.»	شاید اعلان یا فقط مشهور باشد. منبع را بررسی کنید.
«سایت‌های زیاد می‌گویند، پس درست است.»	اگر از هم کاپی کنند، هنوز یک منبع است.
«مرورگر و موتور جستجو یکی‌اند.»	مرورگر اپ است؛ موتور جستجو وب‌سایتی است که در آن باز می‌کنید.
«عکس یکجا از یک سیم می‌رود.»	به بسته‌هایی تقسیم می‌شود که از راه‌های مختلف می‌روند.

6. روش فکر در امتحان

- نقش را نام ببرید: اپ بازکننده (مرورگر)، جا (وب‌سایت)، یابنده (موتور جستجو).
- در سوال منبع، سه بررسی را یکی‌یکی علامت بزنید و بشمارید.
- بپرسید «اول از کجا آمده؟» تا کاپی‌ها را بشناسید.

7. تمرین

17 کدام موتور جستجو است؟

A Firefox
B Bing
C Windows
D Wi-Fi

18 کدام جستجو دقیق‌تر است؟

A bus timetable Kabul to Mazar Friday
B bus
C travel
D timetable

19 کلمه‌ی «Sponsored» کنار نتیجه یعنی چه؟

A دولت بررسی کرده
B دقیق‌ترین است
C کسی برای نمایش آن پول داده
D از ویروس پاک است

20 چرا بسته‌ها شماره دارند؟

A تا سریع‌تر بروند
B تا گیرنده آن‌ها را به ترتیب درست بچیند
C تا چاپ شوند
D تا اعلان اضافه شود

21 یک توصیه‌ی صحی نه نویسنده دارد، نه تاریخ، و فقط یک بلاگ آن را نشر کرده. چند بررسی منبع را می‌گذراند؟

A 1
B 2
C 0
D 3

22 کدام عادت بیشتر انترنت موبایل را مصرف می‌کند؟

A خواندن پیام متنی
B استفاده از ماشین‌حساب
C دیدن ویدیو با کیفیت HD با انترنت موبایل
D گرفتن عکس بدون فرستادن

23 کدام منبع برای تاریخ‌های رسمی شمولیت دانشگاه بهتر است؟

A پیام صوتی فارواردشده‌ی واتس‌اپ
B خبر سال 2019
C کامنت زیر یک ویدیو
D وب‌سایت رسمی دانشگاه که این ماه به‌روز شده

24 کار مرورگر چیست؟

A نگهداری همه‌ی وب‌سایت‌ها

B باز کردن و نشان دادن صفحه‌های وب
C فرستادن بسته میان شهرها
D نوشتن خبر

8. خودسنجی

☐ می‌توانم بسته‌ها را با مثال ساده توضیح دهم.

☐ می‌توانم جستجوی دقیق با کلمه‌ی کلیدی، مکان و وقت بنویسم.

☐ می‌توانم سه بررسی منبع را اجرا کنم.

9. بیشتر بیاموزید

- ویدیوی BANFES را ببینید: V3
- برای ویدیوهای بیشتر از معلم خود بپرسید.

I4 · رمز، تأیید دومرحله‌ای و حریم خصوصی (V5)

1. شروع ساده

رمز شما مانند کلید خانه است. کلید کوتاه آسان کاپی می‌شود؛ یک کلید برای همه‌ی دروازه‌ها یعنی یک دزد همه را باز می‌کند. تأیید دومرحله‌ای مانند محافظی است که دم دروازه کودی را هم می‌خواهد که به موبایل شما فرستاده شده. حریم خصوصی یعنی به بیگانه‌ها نگویید خانه‌تان کجاست یا کی خالی است.

2. کلمه‌های کلیدی

اصطلاح انگلیسی	اصطلاح دری	معنا
password	رمز (password)	کلمه‌ی رازی برای باز کردن حساب.
passphrase	جمله‌ی رمز (passphrase)	رمز دراز ساخته‌شده از چند کلمه‌ی بی‌ربط.
2-step verification	تأیید دومرحله‌ای	رمز + اثبات دوم، معمولاً کود روی موبایل.
one-time code	کود یک‌باره	کود کوتاهی که یک بار و برای مدت کوتاه کار می‌کند.
privacy	حریم خصوصی	کنترول اینکه چه کسی معلومات شخصی شما را ببیند.
sign out	خروج (sign out)	بستن جلسه تا دیگران حساب شما را استفاده نکنند.

3. توضیح مرحله به مرحله

1. ضعیف: کوتاه، معمول، شخصی (123456، نام+سال، شهر+سال).
2. قوی: دراز و غیرقابل پیش‌بینی؛ جمله‌ی رمز از 4 کلمه‌ی بی‌ربط یا بیشتر قوی و به‌یادماندنی است.
3. برای هر حساب مهم رمز جدا داشته باشید.
4. تأیید دومرحله‌ای را روشن کنید؛ کود را با هیچ‌کس شریک نسازید.
5. در کمپیوتر مشترک: خارج شوید، رمز را ذخیره نکنید، مرورگر را ببندید.
6. پیش از نشر بپرسید: آیا این خانه، مکتب یا وقت خالی بودن خانه‌ام را نشان می‌دهد؟

4. مثال‌های حل‌شده

مثال 1 · آسان

آیا «Mina2008» رمز قوی است؟

حل:

1. نام به‌علاوه‌ی سال است.
2. کسانی که مینا را می‌شناسند حدس می‌زنند.
3. پس ضعیف است.

مثال 2 · آسان

از 4 کلمه‌ی بی‌ربط جمله‌ی رمز بسازید.

حل:

1. کلمه‌های بی‌ربط انتخاب کنید: river، lamp، carrot، kite.
2. با نشانه یکجا و عدد اضافه کنید: river-lamp-carrot-kite-7.

مثال 3 · متوسط

اگر رمز دزدیده شود، تأیید دومرحله‌ای چرا کمک می‌کند؟

حل:

1. دزد رمز را دارد.
2. ولی کود موبایل شما را هم لازم دارد.
3. بدون موبایل شما وارد شده نمی‌تواند.

مثال 4 · متوسط

نشر کدام مصون‌تر است: (a) عکس کارت مکتب تازه‌تان، (b) عکس غروب؟

حل:

1. کارت نام و مکتب شما را نشان می‌دهد.
2. غروب چیز شخصی نشان نمی‌دهد.
3. پس (b) مصون‌تر است.

مثال 5 · سطح امتحان

از قوی‌ترین تا ضعیف‌ترین: P='Herat1404'، Q='qwerty'، R='mango-cloud-pencil-train'.

حل:

1. R دراز و غیرقابل پیش‌بینی است: قوی‌ترین.
2. P شهر و سال است: حدس‌زدنی.
3. Q یک ردیف کیبورد است: ضعیف‌ترین.
4. ترتیب: R، P، Q.

مثال 6 · سطح امتحان

سعدیه یک رمز را برای ایمیل، بازی و فیسبوک داشت. سایت بازی رمزها را فاش می‌کند. کدام حساب‌ها در خطرند و اول چه کند؟

حل:

1. حمله‌کنندگان رمز فاش‌شده را در سایت‌های دیگر امتحان می‌کنند.
2. پس ایمیل و فیسبوک هم در خطرند.
3. اول رمز ایمیل را تغییر دهد (ایمیل رمز بقیه را دوباره تنظیم کرده می‌تواند)، بعد بقیه را، هر کدام جدا، و دومرحله‌ای را روشن کند.

5. اشتباه‌های رایج

فکر غلط	فکر درست
«افزودن @ یا 1 هر رمز را قوی می‌سازد.»	حمله‌کنندگان این ترفندها را می‌دانند. درازی و تصادفی بودن مهم‌تر است.
«یک رمز قوی برای همه کافی است.»	اگر یک سایت فاش کند، همه‌ی حساب‌ها باز می‌شوند.
«بستن پنجره همان خروج است.»	جلسه شاید برای کاربر بعدی باز بماند.
«کارمند پشتیبانی کودم را خواسته می‌تواند.»	شرکت‌های واقعی هرگز کود شما را نمی‌خواهند.

6. روش فکر در امتحان

- بپرسید: آیا دوست یا کمپیوتر سریع حدسش می‌زند؟
- در سوال‌های «اول چه کند»، اول ایمیل را مصون کنید.
- در سوال‌های حریم خصوصی دنبال مکان + وقت + هویت با هم باشید.

7. تمرین

25 کدام رمز قوی‌تر است؟

A Kabul2026
B lemon-bridge-sofa-cloud-9
C password1
D 111111

26 چه را هرگز شریک نسازید؟

A رنگ دلخواه
B کود تأیید دومرحله‌ای
C نام کتاب دلخواه
D هوای امروز

27 در لابراتوار مکتب، پس از دیدن ایمیل مصون‌ترین قدم آخر چیست؟

A خروج و بستن مرورگر
B برای دوست باز بگذارید
C رمز را در مرورگر ذخیره کنید
D فقط مانیتور را خاموش کنید

28 چرا برای هر حساب رمز جدا داشته باشیم؟

A فاش‌شدن در یک سایت بقیه را باز نمی‌کند
B قانون سایت‌ها لازم می‌داند
C ورود را سریع‌تر می‌سازد
D انترنت موبایل را صرفه می‌کند

29 کدام پست پرخطرتر است؟

A «انبه را دوست دارم»
B نقاشی یک پشک
C «امتحان‌ها نزدیک است، موفق باشید»
D «آخر هفته تنها در خانه‌ام، والدین در مزار» + عکس کوچه

30 رمز شما دزدیده شده ولی دومرحله‌ای روشن است. وقتی دزد وارد شدن را امتحان کند، معمولاً چه می‌شود؟

A عادی وارد می‌شود
B کودی از او خواسته می‌شود که ندارد
C حساب پاک می‌شود
D موبایل شما خاموش می‌شود

31 بهترین راه به یاد داشتن رمزهای قوی زیاد چیست؟

A مدیر رمز با یک جمله‌ی رمز اصلی قوی
B روی کاغذ چسپیده به صفحه بنویسید
C همه‌جا یکی استفاده کنید
D در یادداشت عمومی ذخیره کنید

32 دوستی رمزتان را «فقط برای دیدن چیزی» می‌خواهد. بهترین جواب؟

A بدهید و سال بعد تغییر دهید

B نیمی‌اش را بدهید
C در گروه صنف بگذارید
D مؤدبانه رد کنید و پیشنهاد دهید خودتان نشان دهید

8. خودسنجی

- ☐ می‌توانم جمله‌ی رمز قوی و به‌یادماندنی بسازم.
- ☐ می‌توانم توضیح دهم چرا دومرحله‌ای کمک می‌کند.
- ☐ می‌توانم پست‌های پرخطر را بشناسم.

9. بیشتر بیاموزید

- ویدیوی BANFES را ببینید: V5
- برای ویدیوهای بیشتر از معلم خود بپرسید.

I5 · فیشینگ: پیام و لینک جعلی (V4)

1. شروع ساده

ماهی‌گیر به قلاب طعمه می‌زند تا ماهی بگیرد. پیام فیشینگ هم همین است: از طعمه (جایزه، بورسیه، ترس از بسته شدن حساب) استفاده می‌کند تا روی لینک کلیک کنید یا کود، رمز یا پول بفرستید. اگر قلاب را بشناسید، گرفتار نمی‌شوید.

2. کلمه‌های کلیدی

اصطلاح انگلیسی	اصطلاح دری	معنا
phishing	فیشینگ (phishing)	پیام جعلی که برای دزدیدن معلومات یا پول کوشش می‌کند.
sender	فرستنده	کسی که پیام واقعاً از او آمده.
domain	دامنه (domain)	بخش اصلی آدرس وب یا ایمیل، مثلاً moe.gov.af.
urgency	عجله	فشار برای کار سریع: «تا 1 ساعت!»
short link	لینک کوتاه	لینکی مانند bit.ly/abc که آدرس واقعی را پنهان می‌کند.

3. توضیح مرحله به مرحله

1. پنج نشانه: فرستنده‌ی ناشناس یا جعلی، عجله یا ترس، جایزه یا پیشنهاد بیش‌ازحد خوب، خواستن رمز/کود/پول، لینک عجیب یا کوتاه.
2. دامنه‌ی واقعی را بخوانید: بخشی که درست پیش از اولین '/' است (مثلاً در https://atra.gov.af.prize.top/x مالک prize.top است).
3. سازمان‌های واقعی هرگز رمز یا کود یک‌باره نمی‌خواهند.
4. وقتی مطمئن نیستید کلیک نکنید: خودتان وب‌سایت رسمی را باز کنید یا از معلم بپرسید.
5. اگر کلیک کردید و رمز نوشتید: از سایت واقعی تغییرش دهید، دومرحله‌ای را روشن کنید، در حساب‌های دیگری که همان رمز را داشتند تغییر دهید، به بزرگ‌سال یا IT خبر دهید.

4. مثال‌های حل‌شده

مثال 1 · آسان

«20,000 افغانی بردید! برای گرفتنش 300 افغانی بفرستید.» کدام نشانه‌ها دیده می‌شود؟

حل:

1. جایزه‌ای که در آن شرکت نکرده‌اید.
2. خواستن پول.
3. دو نشانه: فریب است.

مثال 2 · آسان

مالک http://bank-af.secure-login.click/home کیست؟

حل:

1. اولین '/' را پیدا کنید: پس از click..
2. آخر نام میزبان را بخوانید: secure-login.click.
3. مالک secure-login.click است، نه بانک.

مثال 3 · متوسط

تماس‌گیرنده می‌گوید از شرکت مخابراتی است و کودی را که تازه گرفتید می‌خواهد. چه می‌کنید؟

حل:

1. شرکت واقعی هرگز کود نمی‌خواهد.
2. ندهید؛ تماس را قطع کنید.
3. اگر نگرانید خودتان به شماره‌ی رسمی شرکت زنگ بزنید.

مثال 4 · متوسط

چرا پیامی با لینک bit.ly و متن «حساب شما امروز بسته می‌شود!» خطرناک است؟

حل:

1. عجله شما را بدون فکر به کار وامی‌دارد.
2. لینک کوتاه مقصد را پنهان می‌کند.
3. دو نشانه با هم: آن را فیشینگ بدانید.

مثال 5 · سطح امتحان

نشانه‌ها را بشمارید: «URGENT!!! Dear user, your SIM will be blokked. Reply with your PIN now.» از شماره‌ی ناشناس.

حل:

1. فرستنده‌ی ناشناس: 1.
2. عجله/ترس: 2.
3. غلط املایی «blokked» و خطاب عمومی «Dear user»: 3.
4. خواستن PIN: 4. مجموع 4 نشانه.

مثال 6 · سطح امتحان

حمید روی لینک جعلی کلیک و رمز ایمیلش را نوشت. ترتیب دهید: (1) خبر به IT (2) تغییر رمز ایمیل در سایت واقعی (3) روشن‌کردن دومرحله‌ای (4) تغییر همان رمز در جاهای دیگر.

حل:

1. اول جلوی حمله‌کننده را بگیرید: تغییر رمز (2).
2. حساب را محکم‌تر کنید: دومرحله‌ای (3).
3. حساب‌های دیگر را محافظت کنید (4)، بعد گزارش دهید (1).
4. ترتیب: 2، 3، 4، 1.

5. اشتباه‌های رایج

فکر غلط	فکر درست
«پیام نام بانک را دارد، پس واقعی است.»	هر کس نام را نوشته می‌تواند؛ دامنه را بررسی کنید.
«https و قفل یعنی سایت مصون است.»	فقط یعنی ارتباط رمزگذاری شده؛ سایت جعلی هم آن را دارد.
«فقط کلیک کردم، چیزی نشد.»	صفحه را ببندید، چیزی ننویسید و بررسی کنید؛ اگر معلومات نوشتید به بزرگ‌سال بگویید.
«پس از نوشتن رمز، پاک‌کردن پیام کافی است.»	رمز دزدیده شده؛ همین حالا تغییرش دهید.

6. روش فکر در امتحان

- هر یک از پنج نشانه را در پیام خط بکشید و بشمارید.
- برای هر لینک، اولین '/' را پیدا و دامنه‌ی پیش از آن را از راست به چپ بخوانید.
- در سوال‌های «چه کند»، گزینه‌ای را انتخاب کنید که حساب را سریع‌تر محافظت می‌کند.

7. تمرین

33 کدام نشانه‌ی فیشینگ است؟

A املای درست
B پیام معلم در صنف
C تقسیم اوقات مکتب
D خواستن رمز شما

34 مالک https://moe.gov.af.results-check.top/login کیست؟

A moe.gov.af
B gov.af
C results-check.top
D login

35 «لپ‌تاپ مفت برای هر شاگرد! تا 30 دقیقه کلیک کنید.» کدام دو نشانه؟

A لحن مؤدبانه و متن کوتاه
B علامت تعجب و کلمه‌ی «شاگرد»
C پیشنهاد بیش‌ازحد خوب و عجله
D نشانه‌ای ندارد

36 چرا لینک کوتاه خطرناک است؟

A کند هستند
B پول می‌گیرند
C فقط روی لپ‌تاپ کار می‌کنند
D مقصد واقعی را نمی‌بینید

37 پیام کوتاه «بانک» می‌خواهد نمبر کارت را تأیید کنید. بهترین کار؟

A نادیده بگیرید و به شماره‌ی رسمی بانک زنگ بزنید
B با نمبر جواب دهید
C روی لینک کلیک کنید تا ببینید
D به دوستان بفرستید

38 کدام پیام مصون‌تر است؟

A شماره‌ی ناشناس: «جایزه‌ات را بگیر: bit.ly/p7»
B «مشتری عزیز، همین حالا نمبر کارت را تأیید کنید.»
C شماره‌ی شناخته‌شده‌ی مکتب: «فردا به خاطر برف مکتب رخصت است.» (بی‌لینک)
D «حساب شما تا 10 دقیقه پاک می‌شود!»

39 رمزتان را در صفحه‌ی جعلی نوشتید. اولین قدم چیست؟

A رمز را در سایت واقعی تغییر دهید
B صبر کنید ببینید چه می‌شود
C پیام جعلی را پاک کنید
D موبایل را دوباره روشن کنید

40 پیامی از حساب جعلی «روشن» می‌گوید «سیم‌کارت شما امروز مسدود می‌شود». این کدام نشانه است؟

A جایزه

B املای خوب
C ترس و عجله
D فرستنده‌ی آشنا

8. خودسنجی

- ☐ می‌توانم پنج نشانه‌ی فیشینگ را بشمارم.
- ☐ می‌توانم مالک واقعی لینک را پیدا کنم.
- ☐ می‌دانم پس از کلیک روی لینک بد چه کنم.

9. بیشتر بیاموزید

- ویدیوی BANFES را ببینید: V4
- برای ویدیوهای بیشتر از معلم خود بپرسید.

مرور نهایی مختلط

41 کدام وسیله فقط ورودی است؟

- **A** مایکروفون
- **B** بلندگو
- **C** صفحه‌ی لمسی
- **D** پرنتر

42 کار ذخیره‌نشده با قطع برق ضایع می‌شود چون در ... بود

- **A** حافظه‌ی ذخیره
- **B** Recycle Bin
- **C** RAM
- **D** کیبورد

43 کدام نرم‌افزار است؟

- **A** چارجر
- **B** اپ ویرایش عکس
- **C** ماوس
- **D** کارت حافظه

44 اپ‌تی‌ام رسید چاپ می‌کند. چاپ ... است

- **A** ورودی
- **B** پردازش
- **C** ذخیره
- **D** خروجی

45 کدام نوع فایل برنامه است؟

- **A** .jpg
- **B** .mp3
- **C** .pdf
- **D** .exe

46 مسیر C: > Work > 2026 > May > list.xlsx. فولدر مادر ...

- **A** May
- **B** 2026
- **C** Work
- **D** C:

47 فولدر X دو فایل دارد و فولدر Y داخل آن سه فایل. Y را پاک و Recycle Bin را خالی می‌کنید. چند فایل در X می‌ماند؟

- **A** 5
- **B** 2
- **C** 3
- **D** 0

48 کدام نام برای مرتب‌سازی گزارش‌ها به تاریخ بهتر است؟

A 9 May report.docx
B report may.docx
C 2026-05-09_Report.docx
D new.docx

49 Edge یک ... است

A موتور جستجو
B وب‌سایت
C روتر
D مرورگر

50 بسته‌ی گم‌شده چه می‌شود؟

A کل پیام پاک می‌شود
B دوباره فرستاده می‌شود
C بسته‌ی دیگر دو بار جایش می‌آید
D چاپ می‌شود

51 سه بلاگ یک توییت بی‌نام را تکرار می‌کنند. تأییدهای مستقل:

A 0
B 1
C 3
D 4

52 بهترین جستجو برای هوای فردای هرات:

A Herat weather tomorrow
B weather
C Herat
D tomorrow

53 قوی‌ترین رمز:

A Ahmad1999
B cup-desert-violin-moon-4
C abc123
D Kabul@1

54 چرا یک رمز را تکرار نکنیم؟

A خیلی دراز است
B سایت‌ها نوشتن دوباره را منع می‌کنند
C یک فاش‌شدن همه‌ی حساب‌ها را باز می‌کند
D انترنت بیشتر مصرف می‌کند

55 پس از کار با کمپیوتر مشترک باید...

A رمز را در مرورگر ذخیره کنید
B ایمیل را باز بگذارید
C از هر حساب خارج شوید
D فقط صفحه را خاموش کنید

56 کدام پست مصون‌تر است؟

A آدرس خانه
B عکس تذکره
C «خانه‌ی ما تمام هفته خالی است»
D عکس گل‌ها

57 مالک http://telecom.af.bonus-gift.top/claim:

A telecom.af
B bonus-gift.top
C claim
D http

58 پیام فیشینگ اکثراً ... می‌خواهد

A غذای دلخواه
B گزارش هوا
C هیچ چیز
D رمز، کود یا پول

59 «بورسیه! امروز 1,500 افغانی برای درخواست بپردازید.» بهترین واکنش:

A وب‌سایت رسمی را ببینید و نپردازید
B سریع بپردازید
C تذکره را بفرستید
D با صنف شریک بسازید

60 روی لینک کلیک کردید ولی چیزی ننوشتید. بهترین قدم بعدی:

A رمز را بنویسید تا ببینید
B صفحه را ببندید و اگر مطمئن نیستید به بزرگ‌سال بگویید
C فایل پیشنهادی را دانلود کنید
D روی لینک‌های بیشتر کلیک کنید

جواب‌ها و توضیح‌ها

I1 · کمپیوتر، وسایل دیجیتال و ورودی ← پردازش ← خروجی

سوال	جواب	چرا
1	A	صدا بیرون می‌آید.
2	D	کارت حافظه لمس می‌شود: سخت‌افزار.
3	A	محاسبه پردازش است.
4	C	دکمه = ورودی، لرزش = خروجی.
5	A	«Disk» یعنی حافظه‌ی ذخیره.
6	A	حافظه‌ی ذخیره درازمدت است.
7	D	موقعیت داخل می‌شود.
8	B	اپ‌های باز در RAM هستند.

I2 · فایل، فولدر و حافظه

سوال	جواب	چرا
9	B	.png. قالب عکس است.
10	B	2026 درست پیش از Eid است.
11	D	صفر پیشین ترتیب عدد را نگه می‌دارد.
12	D	خالی‌کردن = پاک‌کردن دایمی.
13	D	آخرین پسوند exe. است.
14	C	B دو فایلش را با خود برد.
15	C	روشن، با تاریخ، قابل مرتب‌سازی.
16	C	درایوهای قابل‌جدا معمولاً از سطل عبور نمی‌کنند.

I3 · انترنت، جستجو و بررسی منابع

سوال	جواب	چرا
17	B	Bing صفحه پیدا می‌کند.
18	A	موضوع + مکان‌ها + روز.
19	C	Sponsored = اعلان پولی.
20	B	معلومات ترتیب پیام را می‌سازد.
21	C	هر سه ناکام‌اند.
22	C	ویدیو بیشترین معلومات را مصرف می‌کند.
23	D	رسمی + تازه.
24	B	مرورگر صفحه نشان می‌دهد.

I4 · رمز، تأیید دومرحله‌ای و حریم خصوصی

سوال	جواب	چرا
25	B	جمله‌ی رمز دراز از کلمه‌های بی‌ربط.
26	B	کود حساب شما را باز می‌کند.
27	A	خروج جلسه را ختم می‌کند.
28	A	کلید جدا برای دروازه‌ی جدا.
29	D	مکان + خانه‌ی خالی + وقت.
30	B	مرحله‌ی دوم او را متوقف می‌کند.
31	A	نگهداری مصون، یک راز برای به یاد داشتن.
32	D	رمز هرگز شریک نمی‌شود.

I5 · فیشینگ: پیام و لینک جعلی

سوال	جواب	چرا
33	D	خدمات واقعی رمز نمی‌خواهند.
34	C	دامنه‌ی پیش از اولین '/' به results-check.top ختم می‌شود.
35	C	پیشنهاد + فشار وقت.
36	D	آدرس را پنهان می‌کنند.
37	A	از راه رسمی بررسی کنید.

سوال	جواب	چرا
38	C	فرستنده‌ی شناخته‌شده، مورد انتظار، بی‌درخواست، بی‌لینک.
39	A	اول جلوی حمله‌کننده را بگیرید.
40	C	تهدید + «امروز».

مرور نهایی مختلط

سوال	جواب	چرا
41	A	صدا فقط داخل می‌شود.
42	C	RAM موقتی است.
43	B	اپ برنامه است.
44	D	بیرون می‌آید.
45	D	exe. کد اجرا می‌کند.
46	A	درست پیش از فایل.
47	B	سه فایل Y رفته‌اند.
48	C	سال-ماه-روز درست مرتب می‌شود.
49	D	صفحه باز می‌کند.
50	B	بسته‌ی گم دوباره فرستاده می‌شود.
51	A	همه کاپی یک منبع نامعلوم.
52	A	موضوع + مکان + وقت.
53	B	دراز و کلمه‌های بی‌ربط.
54	C	خطر تکرار رمز.
55	C	خروج جلسه‌ها را ختم می‌کند.
56	D	چیز شخصی ندارد.
57	B	آخر نام میزبان را بخوانید.
58	D	هدف دزدی است.
59	A	فیس + عجله = بررسی.
60	B	بس کنید و کمک بخواهید.

فرهنگ دوزبانه

اصطلاح انگلیسی	اصطلاح دری	معنا
2-step verification	تأیید دومرحله‌ای	رمز + اثبات دوم، معمولاً کود روی موبایل.
browser	مرورگر (browser)	اپی که وب‌سایت باز می‌کند: Chrome، Firefox، Edge.
domain	دامنه (domain)	بخش اصلی آدرس وب یا ایمیل، مثلاً moe.gov.af.
extension	پسوند (extension)	حروف پس از آخرین نقطه که نوع فایل را نشان می‌دهد: .jpg، .mp3، .docx، .exe.
file	فایل	یک چیز ذخیره‌شده: سند، عکس، آهنگ، برنامه.
File Explorer	File Explorer	برنامه‌ی ویندوز برای باز کردن و منظم کردن فایل‌ها.
folder	فولدر	ظرفی که فایل‌ها و فولدرهای دیگر را نگه می‌دارد.
hardware	سخت‌افزار	بخش‌هایی که لمس می‌شوند: کیبورد، صفحه، بتری.
input	ورودی	معلوماتی که داخل کمپیوتر می‌شود (تایپ، لمس، گفتن).
internet	انترنت	شبکه‌ای از شبکه‌ها که دستگاه‌های جهان را وصل می‌کند.
keyword	کلمه‌ی کلیدی (keyword)	کلمه‌های مهمی که در جستجو تایپ می‌کنید.
one-time code	کود یک‌باره	کود کوتاهی که یک بار و برای مدت کوتاه کار می‌کند.
output	خروجی	نتیجه‌ای که کمپیوتر می‌دهد (صفحه، صدا، چاپ).
packet	بسته (packet)	تکه‌ی کوچک معلومات که از انترنت فرستاده می‌شود.
parent folder	فولدر مادر	فولدری که مستقیم فایل یا فولدر را دارد.
passphrase	جمله‌ی رمز (passphrase)	رمز دراز ساخته‌شده از چند کلمه‌ی بی‌ربط.
password	رمز (password)	کلمه‌ی رازی برای باز کردن حساب.
path	مسیر (path)	آدرس فایل: درایو > فولدر > فولدر > فایل.
phishing	فیشینگ (phishing)	پیام جعلی که برای دزدیدن معلومات یا پول کوشش می‌کند.
privacy	حریم خصوصی	کنترول اینکه چه کسی معلومات شخصی شما را ببیند.
process	پردازش	کاری که کمپیوتر روی معلومات انجام می‌دهد.
RAM	RAM (حافظه‌ی کاری)	حافظه‌ی کوتاه‌مدت کاری؛ با قطع برق خالی می‌شود.
Recycle Bin	Recycle Bin	جایی که فایل‌های پاک‌شده پیش از حذف دایمی می‌مانند.
search engine	موتور جستجو (search engine)	وب‌سایتی که صفحه‌های دیگر را پیدا می‌کند: Google، Bing.
sender	فرستنده	کسی که پیام واقعاً از او آمده.
short link	لینک کوتاه	لینکی مانند bit.ly/abc که آدرس واقعی را پنهان می‌کند.
sign out	خروج (sign out)	بستن جلسه تا دیگران حساب شما را استفاده نکنند.
software	نرم‌افزار	برنامه‌ها و اپ‌ها: دستورهایی که به سخت‌افزار می‌گویند چه کند.
source check	بررسی منبع	بپرسید: نویسنده کیست؟ چه وقت نوشته شده؟ آیا منابع معتبر دیگر تأیید می‌کنند؟
storage	حافظه‌ی ذخیره (storage)	حافظه‌ی درازمدت برای فایل‌ها و اپ‌های ذخیره‌شده.
urgency	عجله	فشار برای کار سریع: «تا 1 ساعت!»
website	وب‌سایت	مجموعه‌ی صفحه‌ها در یک آدرس، مثل wikipedia.org.

فهرست ویدیوهای آموزشی بر اساس سطح

شماره‌ها مطابق با فایل توضیحات ویدیوها و برنامهٔ مطالعهٔ هفتهٔ اول است. برای بازکردن ویدیو، روی پیوند آن کلیک کنید.

BANFES - هفتهٔ اول

سطح مقدماتی

روز ۱: V1 و V6 · روزهای ۲ تا ۵: طبق برنامهٔ مطالعه

شماره	روز	عنوان ویدیو	پیوند مستقیم
V1	روز ۱	آشنایی با اساسات کمپیوتر و وسایل دیجیتال	youtu.be/ftvhDZOMLeg
V6	روز ۱	PreLevel2 Day1 - Computer Basics Dari 2	youtu.be/C8nhGRNlKqY
V2	روز ۲	فایل و فولدر؛ منظم‌سازی معلومات در کمپیوتر	youtu.be/FpgYg_u0bJE
V3	روز ۳	اینترنت، جستجوی درست و تشخیص منابع معتبر	youtu.be/wKjqN2V42Nc
V5	روز ۴	رمز قوی و محافظت از حریم خصوصی	youtu.be/SZWqsFKJ8j8
V4	روز ۵	فیشینگ؛ تشخیص پیام‌ها و لینک‌های جعلی	youtu.be/1PQ6whQ8kHQ

سطح پیشرفته

روز ۱: مرور V1-V6 و درس V7 · روزهای ۲ تا ۶: طبق برنامهٔ مطالعه

شماره	روز	عنوان ویدیو	پیوند مستقیم
V1	روز ۱ - مرور	اساس‌های کمپیوتر و وسایل دیجیتال	youtu.be/ftvhDZOMLeg
V2	روز ۱ - مرور	فایل و فولدر	youtu.be/FpgYg_u0bJE
V3	روز ۱ - مرور	اینترنت و جستجوی منابع معتبر	youtu.be/wKjqN2V42Nc
V4	روز ۱ - مرور	فیشینگ؛ پیام و لینک جعلی	youtu.be/1PQ6whQ8kHQ
V5	روز ۱ - مرور	رمز قوی و حریم خصوصی	youtu.be/SZWqsFKJ8j8
V6	روز ۱ - مرور	PreLevel2 Day1 - Computer Basics Dari 2	youtu.be/C8nhGRNlKqY
V7	روز ۱	تفکر محاسباتی و الگوریتم	youtu.be/TuOvEe10wfE
V8	روز ۲	برنامه‌نویسی تصویری با Scratch (نسخهٔ نخست)	youtu.be/hVtCpyu5ezU
V9	روز ۲	برنامه‌نویسی تصویری با Scratch (نسخهٔ دوم)	youtu.be/6CWsm4Xafes
V10	روز ۳	امنیت دیجیتال، مدیر رمز و تأیید دومرحله‌ای	youtu.be/zd8LHvVaxJ4
V11	روز ۴	شرط‌ها و دیباگ در Scratch	youtu.be/wPFA3wgSiiE
V12	روز ۵	فیشینگ پیشرفته و استفادهٔ مسئولانه از هوش مصنوعی	youtu.be/LyGwJ-ESHZI
V13	روز ۶	پایتون از صفر؛ print، متغیر، نوع داده و input	youtu.be/DeoPm3w4FBg

در سطح پیشرفته، ویدیوهای مقدماتی V1 تا V6 نیز در روز نخست برای مرور دشوارتر تعیین شده‌اند.